

Streszczenie:

Praca "Filozofia Black Power: między nacjonalizmem a marksizmem" stanowi próbę opisu historii oraz filozofii ruchu Czarnych Amerykanów w szczególności na przełomie lat 50. i 60. XX w. Autor stara się po pierwsze, ujawnić w jaki sposób działacze oraz aktywiści ruchu Black Power odwoływali się do różnych koncepcji filozoficznych, w czym stara się odzyskać ów historyczny fenomen dla współczesności, oraz po drugie: wykazać wewnętrzną dialektykę ruchu, który doprowadził do jego pacyfikacji w latach 70. XX w. oraz współprzyczynił się do ukonstytuowania ideologii multikulturalizmu. Dotychczasowe ujęcia tego zagadnienia skupiały się na perspektywie historycznej oraz politologicznej, które autor stara się przekroczyć w kierunku perspektywy filozoficznej, ujawniając w jaki sposób koncepcje Czarnych działaczy stanowiły wyraz żywej dyskusji z rzecznikami koncepcji liberalnej oraz marksistowskiej, a także w jaki sposób stanowiły odpowiedź oraz reakcję na ideologiczne przekształcenia debaty publicznej dotyczącej rozwoju amerykańskiego państwa, jak również stanowiły mniej lub bardziej świadome nawiązania do XX-wiecznej filozofii polityki. Dla ujawnienia napięcia między pierwiastkiem nacjonalistycznym oraz marksistowskim konieczne jest zrozumienie specyficznej koncepcji narodu oraz nacjonalizmu, jakie wypracowali klasycy myśli marksistowskiej - co stanowi przedmiot pierwszego rozdziału. Autor stara się wskazać w jaki sposób w szczególności leninowska, stalinowska oraz trockistowska koncepcja narodu i rewolucji współkształtowały rozwój amerykańskiej lewicy. Decydujące znaczenie dla dalszego rozwoju Czarnej myśli społecznej ma koncepcja opracowana przez C.L.R. Jamesa, która stanowi osobny przedmiot namysłu. Kolejny rozdział poświęcony jest rozwojowi liberalnej koncepcji walki Czarnych, w tym w dużym stopniu działalności NAACP na polu sądowej drogi do równouprawnienia Czarnych Amerykanów oraz koncepcji M.L. Kinga, która stanowiła punkt wyjścia rozwoju Black Power. King jest najbardziej znanym rzecznikiem walki Czarnych Amerykanów o wolność i równość, a jego działalność stanowi katalizator większości społeczno-politycznych przemian. W perspektywie filozoficznej Kinga należy uważać za głównego reprezentanta strategii non-violence, której korzenie sięgają dziedzictwa Thoreau, Gandhiego oraz chrześcijańskiej ewangelii. Istotnym rewersem działalności Kinga jest działalność organizacji Student Nonviolent Coordinating Committee oraz Roberta F. Williamsa, których rozwój można rozumieć jako wyraz aporetyczności liberalnej interpretacji wolnościowego ruchu Czarnych, z tego powodu stanowią one osobny przedmiot namysłu, który zakłada już i antycypuje działalność organizacji z końca lat 60. XX w. Trzeci rozdział poświęcony został czarnemu

nacjonalizmowi: autor rekonstruuje jego rozwój od działalności African Blood Brotherhood, przez twórczość Marcusa Garveya, Elijaha Muhammada, Malcolma X oraz kontynuatorów ich spuścizny: w szczególności organizacji takich jak Revolutionary Action Movement, Republic of New Africa oraz League of Revolutionary Black Workers, ale również myślicieli, jak James Boggs. Szczególnie istotna jest ewolucja myśli Malcolma X, który wyrasta jako główny patron czarnego nacjonalizmu: od momentu przekroczenia ideologii Nation of Islam aż po horyzont Organization of Afro-American Unity. Ostatni rozdział stanowi próbę opisu historii oraz ideologii Black Panther Party (of Self-Defense), ze wskazaniem na wewnętrzne napięcia, jakie powstawały poprzez zderzenie idei czołowych ideologów tej organizacji: Huey'a P. Newtona oraz Eldridge'a Cleavera. BPP jawi się jako najbardziej konsekwentna realizacja hasła Black Power, niewolna jednak od wewnętrznej dynamiki, która ostatecznie przesądziła o upadku organizacji oraz pacyfikacji całego ruchu. Analiza przedstawionych koncepcji prowadzi autora do zakwestionowania części dominujących narracji o Black Power jako zerwaniu z dziedzictwem ruchu na rzecz praw obywatelskich oraz jego kryzysowym charakterze: w istocie Black Power jawi się jako nie tylko twórcza kontynuacja wcześniejszych wolnościowych i równościowych dążeń amerykańskich Czarnych, ale również element światowego ruchu oporu wobec cywilizacji kapitałocentrycznej oraz zachodniego imperializmu. W tym trybie dialektyka rozwoju ruchu Black Power ujawnia również w jaki sposób ruch ten był jednym z bardziej istotnych momentów zakwestionowania neoliberalnej hegemonii oraz polem twórczego poszukiwania nowych rozwiązań na polu społecznej praktyki.

Summary:

The work "The Philosophy of Black Power: Between Nationalism and Marxism" is an attempt to describe the history and philosophy of the Black American movement, especially at the turn of the 1950s and 1960s. The author tries, first of all, to reveal how activists of the Black Power movement appealed to various philosophical concepts, in which he tries to recover this historical phenomenon for the present, and secondly: to demonstrate the internal dialectic of the movement that led to its pacification in the 1970s and contributed to the establishment of the ideology of multiculturalism. The approaches to this issue so far have focused on the historical and political perspective, which the author tries to transcend towards a philosophical perspective, revealing how the concepts of Black activists were an expression of a lively discussion with advocates of the liberal and Marxist concepts, as well as how they were a response and reaction to ideological transformations of the public debate on the development of the American state, as well as more or less conscious references to 20th-century political philosophy. To reveal the tension between the nationalist and Marxist elements, it is necessary to understand the specific concept of the nation and nationalism developed by the classics of Marxist thought - which is the subject of the first chapter. The author tries to indicate how, in particular, the Leninist, Stalinist and Trotskyist concepts of nation and revolution co-shaped the development of the American left. Of decisive importance for the further development of Black social thought is the concept developed by C.L.R. James, which is a separate subject of consideration. The next chapter is devoted to the development of the liberal concept of the black struggle, including to a large extent the activities of the NAACP in the field of the judicial path to equal rights for Black Americans and the concept of M.L. King, which was the starting point for the development of Black Power. King is the most famous spokesman for Black Americans' fight for freedom and equality, and his activities are the catalyst for much of the socio-political change. From a philosophical perspective, King should be considered the main representative of the non-violence strategy, which has its roots in the legacy of Thoreau, Gandhi and the Christian gospel. An important reverse of King's activity is the activity of the Student Nonviolent Coordinating Committee and Robert F. Williams, the development of which can be understood as an expression of the aporetic nature of the liberal interpretation of the Black freedom movement, and for this reason they constitute a separate subject of reflection, which already assumes and anticipates the activities of the organizations from the late 1960s. The third chapter is devoted to black nationalism: the author reconstructs its development from

the activities of the African Blood Brotherhood, through the works of Marcus Garvey, Elijah Muhammad, Malcolm X and the continuators of their legacy: in particular organizations such as the Revolutionary Action Movement, Republic of New Africa and the League of Revolutionary Black Workers, but also thinkers like James Boggs. Particularly important is the evolution of the thought of Malcolm X, who is emerging as the main patron of black nationalism: from the moment he crossed the Nation of Islam ideology to the horizon of the Organization of Afro-American Unity. The last chapter is an attempt to describe the history and ideology of the Black Panther Party (of Self-Defense), pointing to the internal tensions that arose through the clash of ideas of the leading ideologists of this organization: Huey P. Newton and Eldridge Cleaver. BPP appears to be the most consistent implementation of the Black Power slogan, but not free from the internal dynamics that ultimately led to the collapse of the organization and the pacification of the entire movement. The analysis of the presented concepts leads the author to question some of the dominant narratives about Black Power as a break with the legacy of the civil rights movement and its crisis nature: in fact, Black Power appears as not only a creative continuation of the previous freedom and equality aspirations of American Black people, but also an element of the global resistance movement against capital-centric civilization and Western imperialism. In this mode, the dialectic of the development of the Black Power movement also reveals how this movement was one of the most significant moments of questioning the neoliberal hegemony and a field of creative search for new solutions in the field of social practice.